

Határozatok Tára

JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2012. szeptember 6.¹

C-73/11. P. sz. ügy

**Frucona Košice a. s.
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés — Verseny — Állami támogatások — Az EK 87. cikk (1) bekezdése — Az állami támogatás fogalma — A piacgazdasági magánhitelező kritériuma — Adótartozás csődegyezség keretében történő részleges elengedése — A csődegyezség és a felszámolási eljárás előnyeinek és hátrányainak értékelése — A felszámolási eljárás kiszámíthatatlansága és időtartama — A szlovák adóhatóságok eljárása a Frucona Košice vállalattal szemben”

I – Bevezetés

1. A jelen fellebbezés lehetőséget nyújt a Európai Unió Bírósága számára, hogy jelentősen továbbfejlessze az állami támogatásokra vonatkozó szabályokhoz kapcsolódó ítélkezési gyakorlatát. Arról van szó, hogy tartalommal töltheti meg a *magánhitelező kritériumát*, amelynek alapján megállapítható, hogy az állami szerv részéről valamely vállalkozásnak nyújtott fizetési könnyítés vagy akár a vállalkozással szemben fennálló követelés elengedése versenyjogi szempontból semlegesnek tekinthető-e, vagy az EK 87. cikk (1) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése)² értelmében vett állami támogatásnak minősül. A magánbefektető kritériumától³ eltérően a magánhitelező kritériumával mindezidáig alig foglalkozott az ítélkezési gyakorlat. Ennélfogva ez a kritérium nem körvonalazódott, sőt „rejtélyes”⁴ maradt.

2. A jelen esetben a magánhitelező problémaköre egy csődegyezségi eljárás keretében merül fel, amelynek során 2004-ben a szlovák adóhatóság elengedte a Frucona Košice a. s. vállalat (a továbbiakban: fellebbező) jövedékiadó-tartozásának 65%-át. Az Európai Bizottság az Európai Unió Törvényszékének helybenhagyásával a tartozáselengedést állami támogatásnak minősítette, mivel megítélése szerint a szlovák állam követelésének nagyobb részéhez juthatott volna hozzá a Frucona felszámolása esetén, mint a csődegyezség esetén. A Frucona ellenben úgy véli, hogy a szlovák állam részéről felszámolási eljárásban vagy adó-végrehajtási eljárásban elvárt kielégítési hányad nem – vagy feltehetően nem – haladta volna meg a csődegyezség során elért 35%-os hányadot.

1 — Eredeti nyelv: német.

2 — A jelen jogvita elbírálása szempontjából az állami támogatások EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett uniós jogi tilalma irányadó, mivel a Bizottság a vitatott határozatot 2006. június 7-én, vagyis a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt fogadta el.

3 — Lásd elsősorban a C-303/88. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1991. március 21-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-1433. o.) 20–22. pontját; lásd továbbá legutóbb a C-124/10. P. sz., Bizottság kontra EDF és társai ügyben 2012. június 5-én hozott ítéletet (EDF-ügy).

4 — Ezt az álláspontot képviseli Poiares Maduro főtanácsnok is a C-276/02. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2004. április 1-jén ismertetett indítványának (EBHT 2004., I-8091. o.) 36. pontjában.

3. Ezzel összefüggésben a felek különösen a magánhitelező kritériumának a Bíróság DMT-ügyben hozott ítéletében⁵ 1999-ben adott viszonylag rejtélyes megfogalmazásáról vitatkoznak. Eszerint állami szerv részéről nyújtott fizetési könnyítés csak akkor minősül állami támogatásnak, ha a kedvezményezett vállalat az ebből származó gazdasági előnyt hasonló helyzetben lévő magánhitelezőtől *nyilvánvalóan* nem szerezhette volna meg. Amint azt a jelen jogvita is mutatja, ezen ítélkezési gyakorlat tisztázása mindenképpen szükségesnek tűnik.

II – A jogvita háttere

4. A Frucona a szlovák jog szerinti gazdasági társaság, amelynek székhelye Kassán (Szlovákia) található. A Frucona eredetileg egyrészt az alkoholdermékek és párlatok előállításának ágazatában, másrészt olyan élelmiszerek gyártásának, mint a konzervgyümölcsök, -zöldségek és -levelek, illetve a szénsavas és szénsavmentes italok előállításának ágazatában gyakorolta tevékenységét. Miután 2004. március 6-án alkoholdermékek és párlatok előállítására és kezelésére vonatkozó engedélyét jövedékiadó-tartozás miatt visszavonták, egy másik vállalat által gyártott párlatokat forgalmazott.

A – A nemzeti hatóságok és bíróságok előtti eljárások

5. Miután a Frucona nem tudta megfizetni a 2004-ben esedékes jövedéki adót, a felszámolási eljárásról és a csődeljárásról szóló szlovák törvény szerint fizetéképtelenné vált. A Frucona emiatt 2004. március 8-án csődegyezségi eljárás megindítása iránti kérelmet nyújtott be a Krajský súd v Košiciachhoz (kassai regionális bíróság). A vállalat csődegyezségi ajánlatának alapját összesen 644,6 millió szlovák korona (SKK) összegű tartozás képezte, és arra irányult, hogy a biztosítékkal nem rendelkező valamennyi hitelezőjének, valamint egyes privilegizált hitelezőinek megfizeti a nekik járó teljes összeg 35%-át. A Frucona tartozásának oroszlánrészét a szlovák adóhatóságoknak fizetendő jövedéki adó tette ki.

6. A Frucona a csődegyezségnek a Krajský súd v Košiciach általi jóváhagyását megelőzően több könyvvizsgálói jelentést nyújtott be a helyi adóhatósághoz annak érdekében, hogy a helyi adóhatóság meg tudja ítélni, hogy számára a csődegyezség, a felszámolási eljárás vagy az adóvégrehajtás lenne-e a legkedvezőbb. A szlovák adóhatóság a vállalat likvid eszközeinek megállapítása érdekében 2004. június 21-én helyszíni ellenőrzést végzett a Frucona helyiségeiben.

7. Annak ellenére, hogy a szlovák adóügyi főhivatal felhívta a helyi adóhatóságot, hogy ne fogadja el a Frucona csődegyezségi ajánlatát, mivel az nem előnyös a Szlovák Köztársaság számára, a helyi adóhatóság 2004. július 9-én elfogadta a csődegyezségi ajánlatot. A Krajský súd v Košiciach 2004. július 14-i határozatában jóváhagyta a csődegyezséget, és akként rendelkezett, hogy a szlovák adóhatóság követelésének 35%-át, vagyis 224,3 millió SKK összeget kell megfizetni.

8. 2004. július 14-én felmentették a helyi adóhatóság vezetőjét. Később vele szemben csalás és hűtlen kezelés miatt vádat emeltek, a bíróság azonban egyik vádpontban sem találta bűnösnek.

9. A helyi adóhatóság 2004. október 20-i levelében tájékoztatta a Fruconát, hogy a csődegyezség feltételei közvetett állami támogatást képeznek, amelyet a Bizottságnak jóvá kell hagynia.

10. A Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága) 2004. október 25-i ítéletében elutasította a helyi adóhatóság által a Krajský súd v Košiciach 2004. július 14-i, csődegyezséget jóváhagyó határozata ellen 2004. augusztusában benyújtott fellebbezést, és megállapította, hogy az említett határozat jogerős, 2004. július 23-ától pedig végrehajtható.

5 — A C-256/97. sz. DM Transport ügyben 1999. június 29-én hozott ítélet (DMT-ügy, EBHT 1999., I-3913. o.) 30. pontja.

11. 2004. december 17-én a Frucona a csődegyezség alapján 224,3 millió SKK, vagyis a teljes adótartozás 35%-ának megfelelő összeget fizetett a helyi adóhatóságnak.

12. A Najvyšší súd Slovenskej republiky rendkívüli perorvoslat alapján eljárva 2006. április 27-i határozatában részben hatályon kívül helyezte a Krajský súd v Košiciach 2004. július 14-i határozatát. A Krajský súd v Košiciach 2006. augusztus 18-i határozatában a helyi adóhatóságnak járó, Fruconát terhelő adótartozást 640,4 millió SKK-ban állapította meg, amelynek 35%-a 224,1 millió SKK-nak felelt meg.

B – A Bizottság előtti közigazgatási eljárás

13. Az Európai Bizottság egy 2004. október 15-én benyújtott panasz alapján kezdte vizsgálni a jelen ügyet. 2005. július 5-én a Bizottság megindította az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást⁶. Az eljárás a 2006. június 7-i 2007/254/EK határozattal⁷ (a továbbiakban: vitatott határozat) zárult, amelynek 1. cikkében a Bizottság megállapította, hogy a Fruconának csődegyezség keretében nyújtott 416 515 990 SKK összegű állami támogatás nem összeegyeztethető a közös piaccal. E határozat 2. cikke arra kötelezi a Szlovák Köztársaságot, hogy fogadjon el minden intézkedést a támogatás kedvezményezettől való haladéktalan és kamatokkal együttesen történő behajtása érdekében.

C – Az Európai Unió Törvényszéke előtti elsőfokú eljárás

14. A vitatott határozattal szemben a Frucona 2007. január 12-én az EK 230. cikk negyedik bekezdése szerinti megsemmisítés iránti keresetet terjesztett elő a Törvényszék előtt. A Törvényszék 2007. október 11-i végzésében engedélyezte, hogy a St. Nicolaus-trade a. s. a Törvényszék eljárási szabályzata 116. cikkének 6. §-a szerinti beavatkozóként részt vehessen a Bizottság oldalán.

15. A Frucona által benyújtott megsemmisítés iránti keresetnek a Törvényszék első fokon nem adott helyt. A Törvényszék 2010. december 7-i ítéletében⁸ (a továbbiakban: megtámadott ítélet) elutasította a keresetet, és a Fruconát kötelezte a költségek viselésére.

III – A Bíróság előtti fellebbezési eljárás

16. A Frucona a Törvényszék ítéletével szemben előterjesztette a jelen fellebbezést, amely a Bíróság Hivatalához 2011. február 17-én érkezett.

17. A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

- a fellebbező által a Törvényszékhez benyújtott kereset negyedik és hatodik jogalapjára vonatkozó részében helyezze hatályon kívül a Törvényszék T-11/07. sz. ügyben 2010. december 7-én hozott ítéletét;
- adjon helyt e jogalapoknak;

6 – A C 25/2005. (ex NN 21/2005.) sz. állami támogatásról szóló, 2005. július 5-i bizottsági határozat lefordított összefoglalóval együtt megjelent az eljárás nyelvén: HL C 233., 47. o.

7 – A Szlovák Köztársaság által a Frucona Košice, a. s. vállalatnak nyújtott C 25/2005. (ex NN 21/2005.) sz. állami támogatásról szóló, 2006. június 7-i 2007/254/EK határozat; az értesítés a C(2006) 2082. számú dokumentummal történt (HL L 112., 14. o).

8 – A Törvényszék T-11/07. sz., Frucona Košice kontra Bizottság ügyben 2010. december 7-én hozott ítélete (EBHT 2010., II-5453. o.).

- utalja vissza az ügyet a Törvényszékhez annak érdekében, hogy az határozhasson a fellebbező által előterjesztett ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik és kilencedik jogalap tárgyában, amennyiben azok az adó-végrehajtási eljárásra vonatkoznak; valamint;
- a Bizottságot kötelezze a fellebbező költségeinek viselésére.

18. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a fellebbezést, és
- a fellebbezőt kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

19. A St. Nicolaus-trade mint beavatkozó azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, hagyja helyben a megtámadott ítéletet, és a fellebbezőt kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

20. A Bíróság a fellebbezést az eljárás írásbeli szakaszában, valamint a 2012. július 5-i tárgyaláson vizsgálta meg.

IV – Elemzés

21. A Frucona fellebbezése nem terjed ki minden olyan kérdésre, amely az elsőfokú eljárás tárgyát képezte. A fellebbező különösen a megtámadott ítélet 88–168. pontját, valamint 212. pontját vitatja, és fellebbezésének alátámasztására két jogalapra hivatkozik. Egyrészt a Frucona szerint a Törvényszék a magánhitelező kritériumának Bizottság általi alkalmazását nem a megfelelő jogi mércéhez viszonyítva vizsgálta (lásd az A. alcímet). Másrészt a Törvényszék megengedhetetlen módon a saját indokolásával próbálta helyettesíteni a Bizottság indokolását a magánhitelező kritériumának alkalmazásával kapcsolatban; és/vagy az e kritérium alkalmazása szempontjából releváns, meglévő bizonyítékok nyilvánvalóan tévesen mérlegelte, ezáltal elferdítve a bizonyíték egyértelmű tartalmát (lásd a B. alcímet).

A – Az első, a magánhitelező kritériumának alkalmazásával kapcsolatos jogi követelményekre alapított jogalapról

22. Az első jogalap tárgyát a magánhitelező kritériumának alkalmazásával kapcsolatos jogi követelmények képezik. A Frucona azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a magánhitelező kritériumának Bizottság általi alkalmazását nem a megfelelő jogi mércéhez viszonyítva vizsgálta. Ezzel összefüggésben a fellebbező a megtámadott ítélet 89–92. pontját, valamint 106–121. pontját, továbbá az ítélet 139–142. pontját kifogásolja.

1. Elfogadhatóság

23. A Bizottság két szempontból is kétségeit fejezi ki a Frucona első jogalappal kapcsolatban előadott érveinek elfogadhatóságát illetően.

24. A Bizottság mindenekelőtt azt kifogásolja, hogy a fellebbező néhány ponton csupán visszautal az első fokon előterjesztett keresetére. Ez a megközelítés a Bizottság véleménye szerint nem felel meg a Bíróság eljárási szabályzata 112. cikkében foglalt követelményeknek.

25. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a Bíróság alapokmánya 58. cikkének (1) bekezdésével és a Bíróság eljárási szabályzata 112. cikke 1. §-ának c) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése szerinti fellebbezésnek pontosan meg kell jelölnie az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránt benyújtott kérelmet különösen alátámasztó jogi érveket⁹. A gyakorlatban nem elegendő általánosan más dokumentumokra utalni, még ha azok – amint a jelen esetben is – a fellebbezés mellékleteit képezik is¹⁰.

26. A jelen esetben azonban a Frucona nem általánosságban utalt az általa első fokon előadott kifogásokra és érvekre. A fellebbező a fellebbezés törzsszövegében inkább az első fokon előadott érveinek sajátos vonatkozásaira emlékeztetett, és azokat eléggé egyértelműen körülhatárolta. A Frucona tehát pusztán azért utalt keresetlevele vonatkozó részeire, hogy bizonyítsa álláspontja helyességét.

27. Ennélfogva a Bizottság ezzel kapcsolatos kifogása minden alapot nélkülöz.

28. Másrészt a Bizottság kétségbe vonja a fellebbezés azon részeinek elfogadhatóságát, amelyekben a Frucona az elvárt kielégítési hányadra vonatkozó, általa készített szakértői vélemények jelentőségével kapcsolatban tesz észrevételeket¹¹. A Bizottság arra hivatkozik, hogy e részek következtlenül a Frucona első jogalaphoz fűzött észrevételeinek végén, különösen a kérelem összefoglalását követően található¹², ezért céljuk az elsőfokú ítélet felülvizsgálata tekintetében nem egyértelmű.

29. A Bizottság ezen érve is teljes mértékben megalapozatlan. Ugyanis minden fél maga határozza meg, hogyan állítja össze a Bíróság elé terjesztendő írásbeli álláspontját. Kétségkívül nem tűnik különösebben ésszerűnek a fellebbezés „Összefoglalás” („Conclusion”) című részét követően további tartalmi megállapításokat tenni. Ez azonban egyáltalán nem érinti az elfogadhatóság kérdését, ez kizárólag célszerűségi kérdés, amelynek megítélése az adott fél feladata. Az elfogadhatóság problémaköre akkor merül fel, ha a fél indokolása és a fellebbezésben előterjesztett kérelmei között olyannyira nincs nyilvánvaló kapcsolat, hogy a Bíróság és a többi fél ésszerűen nem foglalhat arról állást. A jelen esetben azonban a Frucona fellebbezése több részében eléggé egyértelművé tette, hogy azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a magánhitelező kritériumának alkalmazásával kapcsolatban nem vette megfelelően figyelembe a szakértői véleményeket. Nem állapítható meg, hogy a felek számára nehézséget okozott volna állást foglalni erről az érvről.

30. Mindent egybevetve, az első jogalap elfogadhatóságához nem fér semmilyen kétség.

2. Megalapozottság

31. A fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévedett, amikor megállapította az állami támogatás fennállását¹³. Egyrészt úgy véli, hogy a Törvényszék a magánhitelező kritériumához kapcsolódó ítélkezési gyakorlat nem megfelelő ismertetésével kezdte vizsgálatát, másrészt a magánhitelező kritériumát helytelenül alkalmazta.

9 — A C-173/95. P. sz., Hogan kontra Bíróság ügyben 1995. december 14-én hozott végzés (EBHT 1995., I-4905. o.) 20. pontja; a C-19/95. P. sz., San Marco Impex kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 17-én hozott végzés (EBHT 1996., I-4435. o.) 37. pontja; a C-227/04. P. sz., Lindorfer kontra Tanács ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-6767. o.) 45. pontja; a C-67/09. P. sz., Nuova Agricast és Cofra kontra Bizottság ügyben 2010. október 14-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-9811. o.) 48. pontja és a C-521/09. P. sz., Elf Aquitaine kontra Bizottság ügyben 2011. szeptember 29-én hozott ítélet (Elf Aquitaine-ügy, EBHT 2011., I-8947. o.) 144. pontja.

10 — Lásd ebben az értelemben a Bíróság C-189/02 P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének (EBHT 2005., I-5425. o.) 94., 97. és 100. pontját és a Törvényszék T-454/09 P. sz., van Arum kontra Parlament ügyben 2011. június 28-án hozott végzésének (az EBHT-ban nem tették közzé) 133. pontját.

11 — „Local expertise as to the levels of recovery to be expected under the bankruptcy procedure” (a fellebbezés 35–41. pontja).

12 — „Conclusion in respect of the first plea” (a fellebbezés 34. pontja).

13 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 212. pontját.

a) Arról a kifogásról, hogy a Törvényszék az ítélezési gyakorlat nem megfelelő ismertetésével kezdte vizsgálatát

32. A Frucona a megtámadott ítélet megfelelő indokolásának hiányát kifogásolja azáltal, hogy azt rója fel a Törvényszéknek, hogy vizsgálatát a magánhitelező kritériumához kapcsolódó ítélezési gyakorlat nem megfelelő ismertetésével kezdte.

33. Ez a kifogás nem állja ki az alaposabb vizsgálatot.

34. Az elsőfokú ítéletek szabályszerű indokolására vonatkozó kötelezettség a Bíróság alapokmánya 53. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 36. cikkéből következik. Az állandó ítélezési gyakorlat értelmében az ítélet indokolásából világosan és egyértelműen ki kell tűnnie a Törvényszék érvelésének oly módon, hogy lehetővé tegye az érdekelték számára, hogy megismerjék a Törvényszék határozatának indokait, és a Bíróságnak, hogy a bírósági felülvizsgálatot gyakorolja¹⁴.

35. Természetesen hasznosnak bizonyulhat, ha a Törvényszék egy adott jogalaphoz fűzött megállapításait a vonatkozó ítélezési gyakorlat ismertetésével kezdi, és adott esetben foglalkozik is azzal. Ez azonban csupán célszerűségi kérdés, amelynek megítélését illetően el kell ismerni a Törvényszék széles mérlegelési mozgásterét.

36. Az indokolási kötelezettség tekintetében csak azt kell megvizsgálni, hogy a megtámadott ítélet érthető-e, foglalkozik-e a felperes által előterjesztett valamennyi kifogással¹⁵, függetlenül attól, hogy a Törvényszék hivatkozik-e, és ha igen milyen módon hivatkozik kifejezetten a korábbi ítélezési gyakorlatra.

37. A megtámadott ítélet teljes mértékben megfelel e követelményeknek, amit nem utolsósorban az is mutat, hogy a Frucona konkrétan és részletesen meg tudta jelölni azokat a jogi hibákat, amelyeket véleménye szerint az ítélet tartalmaz.

38. Valójában azonban a Fruconát inkább a megtámadott ítélet tartalma, mintsem annak indokolása zavarja. A következőkben ennek az állításnak a helyességét vizsgálom alaposabban.

b) A magánhitelező kritériumának tartalmilag helytelen értelmezésére és téves alkalmazására vonatkozó kifogásról

39. A fellebbező azt kifogásolja, hogy a magánhitelező kritériumát a Törvényszék a jelen esetben tartalmilag helytelenül értelmezte és tévesen alkalmazta. Véleménye szerint a Törvényszék tévedett, amikor a szlovák helyi adóhatóság részéről a követelés elengedését a Fruconának nyújtott állami támogatásnak minősítette¹⁶.

14 — A C-259/96. P. sz., Tanács kontra de Nil és Impens ügyben 1998. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-2915. o.) 32. és 33. pontja; a C-449/98. P. sz., IECC kontra Bizottság ügyben 2001. május 17-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-3875. o.) 70. pontja; a C-202/07. P. sz., France Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-2369. o.) 29. pontja és a C-280/08. P. sz., Deutsche Telekom kontra Bizottság ügyben 2010. október 14-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-9555. o.) 136. pontja.

15 — Lásd a C-167/06. sz., Komninou és társai kontra Bizottság ügyben 2007. október 25-én hozott ítélet (az EBHT-ban nem tették közzé) 22. pontját.

16 — A Törvényszék e megállapításával kapcsolatban lásd különösen a megtámadott ítélet 212. pontját.

i) A magánhitelező kritériumának tartalma

40. A Frucona először is azt állítja, hogy az olyan állami intézkedés, mint a szlovák helyi adóhatóság részéről a tartozás elengedése, csak akkor minősül állami támogatásnak, ha az érintett vállalat abból származó előnye „nyilvánvalóan nagyobb mértékű”¹⁷ annál, mint amelyet hasonló körülmények között valamely magánhitelező nyújtott volna. A fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor arra keresett választ, hogy a csődegyezségi eljárásból a Szlovák Köztársaság adóigazgatása részére származó előny „meghaladta-e azt az előnyt”, amelyhez ezen adóigazgatás felszámolási eljárás vagy adó-végrehajtási eljárás révén juthatott volna¹⁸, és hogy a felszámolási eljárás „előnyösebb” lett volna-e a csődegyezségi eljárásnál¹⁹, ahelyett hogy „nyilvánvaló előny” feltárására törekedett volna.

41. Az állandó ítélkezési gyakorlat alapján valamely intézkedésnek a Szerződés értelmében vett állami támogatásként való minősítése feltételezi, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdésében (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése) említett négy együttes feltétel mindegyike teljesül. Először is állami beavatkozásról vagy legalábbis állami forrásból történő beavatkozásról kell, hogy szó legyen, másodszor ennek a beavatkozásnak érintenie kell a tagállamok közötti kereskedelmet, harmadszor a kedvezményezettjét előnyben kell részesítenie, negyedszer torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie²⁰.

42. Különböző összefüggésekben a múltban már többször megmutatkozott²¹, hogy az adóintézkedések az állami támogatásokra vonatkozó szabályokkal kapcsolatban komoly gondokat okozhatnak, ami a jelen esetben is így van.

43. A jelen esetben az a vita tárgya, hogy a Frucona az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt szerzett-e azért, hogy a helyi adóhatóság csődegyezségi eljárás során elengedte a Frucona jövedékiadó-tartozásának 65%-át. Ez attól függ, hogy ily módon a kedvezményezett vállalkozás olyan gazdasági előnyben részesül-e, amelyben rendes piaci feltételek között nem részesült volna²².

44. E kérdés megítélése szempontjából az olyan magánhitelezővel való összehasonlítás irányadó, aki az adósától próbálja visszakövetelni a neki járó összegeket²³. A piactudományi magánhitelező célja nyeresége maximalizálása és esetleges veszteségei minimalizálása. Következésképpen csak akkor biztosít fizetési könnyítést a tartozások kiegyenlítésével kapcsolatban, amikor és amilyen mértékben az gazdasági szempontból előnyösnek vagy legalábbis ésszerűnek tűnik.

17 — Az eljárás nyelvén: „manifestly more generous”.

18 — A megtámadott ítélet 89. pontjának második mondata.

19 — A megtámadott ítélet 89. pontjának harmadik mondata és 92. pontja.

20 — Állandó ítélkezési gyakorlat, lásd a C-280/00. sz., Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ügyben 2003. július 24-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-7747. o.) 74. és 75. pontját, a C-341/06. P. és C-342/06. P. sz., Chronopost és La Poste kontra UFEX és társai egyesített ügyekben 2008. július 1-jén hozott ítélet (Chronopost-ügy, EBHT 2008., I-4777. o.) 121., 122. és 129. pontját és a C-169/08. sz. Presidente del Consiglio dei Ministri 2009. november 17-én hozott ítélet (Sardegna-ügy, EBHT 2009., I-10821. o.) 52. pontját.

21 — Lásd többek között a 20. lábjegyzetben hivatkozott Sardegna-ügyben hozott ítéletet; a C-487/06. P. sz., British Aggregates kontra Bizottság ügyben 2008. december 22-én hozott ítéletet (British Aggregates ügy, EBHT 2008., I-10515. o.); a C-452/10. P. sz., BNP Paribas és BNL kontra Bizottság ügyben 2012. június 21-én hozott ítéletet (BNP Paribas ügy) és a 3. lábjegyzetben hivatkozott EDF-ügyben hozott ítéletet.

22 — Az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 22. pontja; lásd továbbá a C-39/94. sz., SFEI és társai ügyben 1996. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-3547. o.) 60. pontját, a C-342/96. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-2459. o.) 41. pontját és a 3. lábjegyzetben hivatkozott EDF-ügyben hozott ítélet 78. pontját.

23 — A 22. lábjegyzetben hivatkozott C-342/96. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 46. pontja és az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 24. és 25. pontja; lásd továbbá a Törvényszék T-152/99. sz., HAMSA kontra Bizottság ügyben 2002. július 11-én hozott ítélete (HAMSA-ügy, EBHT 2002., II-3049. o.) 167. pontját.

45. A magánhitelező kritériumával kapcsolatban a Bíróság különösen a DMT-ügyben hozott ítéletben már közelebbről állást foglalt. Az ítélet rendelkező részében a Bíróság a következőképpen határozott: „valamely vállalkozás számára társadalombiztosítási járulék megfizetése tekintetében az annak beszedésére jogosult állami szerv által mérlegelési jogkörben nyújtott könnyítés akkor minősül állami támogatásnak, ha az ily módon biztosított gazdasági előny nagyságára tekintettel a vállalkozás ilyen könnyítéshez olyan magánhitelezőtől *nyilvánvalóan* nem juthatott volna, amely a vállalkozással szemben ugyanolyan helyzetben van, mint a járulék beszedésére jogosult állami szerv”²⁴.

46. A „nyilvánvaló” melléknév alkalmazása azóta is félreértést okoz. Ezt a félreértést az is erősítette, hogy a Bíróság az említett megfogalmazást kissé eltérő formában alkalmazta a DMT-ügyben hozott ítélet indokolásában: állami támogatás akkor áll fenn, ha a kedvezményezett vállalatnak nyújtott könnyítés „nyilvánvalóan nagyobb mértékű” annál, mint amelyet egy magánhitelező nyújtott volna ennek a vállalatnak²⁵.

47. A továbbiakban azt fejtem ki, hogy a DMT-ügyben hozott ítéletben szereplő „nyilvánvaló” kifejezés a magánhitelező kritériuma szempontjából nem jelent mennyiségi kritériumot, és nem értelmezhető a támogatást nyújtó nemzeti szervek mérlegelési mozgásterére való utalásként sem. A „nyilvánvaló” kifejezés ugyanis – kétségtől félreérthető módon – arra a vizsgálati mércére utal, amelyet a nemzeti bíróságok és a Bizottság mint versenyhatóság a magánhitelező kritériumának vizsgálatakor alkalmaznak.

– Nem mennyiségi kritérium

48. Felületesen szemlélve a DMT-ügyben hozott ítéletben a „nyilvánvaló” kifejezés alkalmazása²⁶ arra engedne következtetni, hogy *mennyiségi kritériumról* van szó, és állami támogatás csak akkor áll fenn, ha a kedvezményezett vállalkozás által szerzett előny az értéke vagy terjedelme alapján „nyilvánvalóan nagyobb mértékű” annál, mint amelyet hasonló körülmények között egy magánhitelező nyújtott volna²⁷.

49. A Bíróság előtt a tárgyalás során azonban valamennyi fél egyetértett abban, hogy a DMT-ügyben hozott ítéletben a „nyilvánvaló” kifejezés a magánhitelező kritériuma alkalmazása szempontjából *nem* jelent mennyiségi kritériumot, és különösen nem utal az állami szerv által nyújtott és valamely magánhitelező által elvárt előny közötti legkisebb különbségre.

50. Valójában nem az uniós bíróság feladata az EK 87. cikk (1) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése) szerinti állami támogatás fogalmának bírói jogalkotás útján a Szerződésekben elő nem írt mennyiségi küszöbrel történő kiegészítése. Ellenkező esetben a Bíróságot azzal vádolnák, hogy az uniós jogalkotó hatáskörébe avatkozik, mivel az EK 89. cikk (az EUMSZ 109. cikk) alapján kizárólag az uniós jogalkotó adhat csoportmentességet a *de minimis* támogatásokról szóló rendeletekhez²⁸ hasonló végrehajtási rendeletek útján. Továbbá nem lenne egyértelmű az írott *de minimis* szabályozás és egy

24 — Az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 30. pontja és rendelkező része.

25 — Az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 25. pontja. A DMT-ügyben hozott ítélet rendelkező részénél szigorúbban fogalmaz Jacobs főtanácsnok ugyanezen ügyben 1998. szeptember 24-én ismertetett indítványa indokolásában. A főtanácsnok szerint akkor van szó állami támogatásról, ha a szóban forgó fizetési könnyítés „nyilvánvalóan nagyobb mértékű” annál, mint amelyet hasonló körülmények között egy magánhitelező nyújtott volna (az indítvány 34., 37. és 45. pontja). Ez az álláspont jelenik meg a Törvényszék 23. lábjegyzetben hivatkozott HAMSÁ-ügyben hozott ítélete 170. pontjában és a T-68/03. sz., Olimpiai Aeroporja Ypiresies kontra Bizottság ügyben 2007. szeptember 12-én hozott ítélete („Olympic Airways”-ügy, EBHT 2007., II-2911. o.) 283. pontjában, még ha a DMT-ügyben hozott ítélethez hasonlóan ezen ítéletek rejtélyesen fogalmaznak is.

26 — Az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 25., 30. pontja és rendelkező része.

27 — Ezenkívül lásd még Jacobs főtanácsnoknak az 5. pontban hivatkozott DMT-ügyben ismertetett indítványa 34., 37. és 45. pontját.

28 — Jelenleg a Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379., 5. o.) jelenti a *de minimis* támogatásokra vonatkozó általános uniós szabályt. A vitatott határozat elfogadásakor az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 30. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 138. o.) volt hatályban.

esetleges bírói ítélkezési gyakorlattal kialakított íratlan mennyiségi küszöb közötti viszony. Ezenkívül egy íratlan mennyiségi küszöb jelentős bizonytalanságot okozna az ítélkezés során. A magánhitelező kritériumának alkalmazásakor az előny jellege és nagysága tehát csak a konkrét ügy valamennyi körülményének átfogó mérlegelése során vehető figyelembe bizonyítékként²⁹.

51. A jelen esetben a Törvényszék tehát teljesen ésszerűen feltételezte, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok értelmében vett előny akkor is fennállhat, ha a magánhitelező kritériumának alkalmazásával számított összegek egymáshoz közel esnek³⁰. Az a körülmény, hogy a helyi adóhatóság részére a felszámolási eljárás során várható, a lehető legalacsonyabb becslésen alapuló bevétel (225,5 millió SKK)³¹ csak alig magasabb a csődegyezség végrehajtásaképpen ténylegesen befolyt összegnél (224,3 millió SKK)³², önmagában nem zárja ki, hogy a Frucona az államtól mégis olyan gazdasági előnyhöz jutott, amelyet hasonló körülmények között egy magánhitelező nyilvánvalóan nem nyújtott volna.

– A nemzeti szervek mérlegelési mozgásterének hiánya

52. Úgy tűnik, hogy a Frucona a maga részéről a DMT-ügyben hozott ítéletben alkalmazott „nyilvánvaló” kifejezést³³ egyfajta mérlegelési mozgástérként értelmezi, amely feltehetően a nemzeti intézmények rendelkezésére áll. A fellebbező nyomatékosan hangsúlyozza a piactudományi hitelező azon cselekvési lehetőségeinek „tartományát”, amelyek rendszerint rendelkezésére állnak az adósával szemben. Amennyiben az állami hitelező nem e tartományon kívül eső cselekvési lehetőséget választ, akkor a Frucona szerint nem lehet szó az állami támogatásokra vonatkozó szabályok értelmében vett előnyről. A Frucona szerint csak abban az esetben állhat fenn az állami támogatásokra vonatkozó szabályok értelmében vett előny, ha az állami hitelező olyan intézkedést hoz, amelyet egy ésszerűen cselekvő magánhitelező nyilvánvalóan nem választott volna.

53. Ez az álláspont is téves. Amennyire megállapítható, a Bíróság az állami támogatások területén még soha sem ismert el olyan mérlegelési mozgásteret, amelynek következtében a tagállami szervek intézkedéseire a Szerződések versenyjogi szabályaival kapcsolatban a Bizottságnak és a tagállami bíróságoknak csak korlátozott felülvizsgálata terjedne ki.

54. Ellenkezőleg, az EK 87. cikk és EK 88. cikk (jelenleg az EUMSZ 107. cikk és EUMSZ 108. cikk) az állami támogatások területén teljes felülvizsgálati jogkört biztosít a Bizottság mint az Európai Unió versenyhatósága részére. Ha a tagállami szerveknek kétségeik merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy a vállalkozásokkal szemben általuk tett intézkedésekre vonatkozik-e az állami támogatások tilalma, lehetőségük van arra, hogy ezeket az intézkedéseket elővigyázatosságból bejelentsek a Bizottságnak.

55. A mérlegelési mozgástérnek az Európai Unióban nemzeti, regionális vagy helyi szinten állami támogatást nyújtó számos állami szerv részére történő elismerése azzal a következménnyel járna, hogy az uniós jognak a belső piac működése szempontjából kiemelt jelentőségű alapelve, az állami támogatások EK 87. cikk (1) bekezdésében (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése) rögzített tilalma jelentősen felpuhulna. Ez pedig súlyosan veszélyeztetné a támogatások Bizottság által végzett

29 — Ezt a Bíróság is elismeri az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 30. pontjában és rendelkező részében a következő megfogalmazással: „az ily módon biztosított gazdasági előny nagyságára tekintettel”.

30 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 137. pontját, amelyben a Törvényszék megállapítja, hogy a felszámolási eljárás eredményeként várt összeg „szinte megegyezik” a Frucona csődegyezsége végrehajtásaképpen megfizetett összeggel.

31 — Amint az a megtámadott ítélet 137. pontjából kitűnik, a vitatott határozatban a felszámolási eljárás során várható, lehető legalacsonyabb becslésen alapuló bevétel (239 millió SKK) tévesen került kiszámításra. A Törvényszék a Bizottság által elkövetett számítási hibát kijavította, és 225,5 millió SKK összeget állapított meg. Lásd ezzel kapcsolatban a jelen indítvány lenti 97. és 104. pontját.

32 — Lásd a jelen indítvány 11. pontját és a megtámadott ítélet 22. pontját.

33 — Az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet 30. pontja és rendelkező része.

ellenőrzésének hatékonyságát és az európai versenyjogi szabályok egységes értelmezését és alkalmazását a tagállamokban. Ezáltal igen jelentős mértékben megkérdőjeleződne az az alapvető cél, hogy azonos versenyfeltételeket („level playing field”)³⁴ kell teremteni a belső piacon tevékenykedő valamennyi vállalkozás számára.

56. Mindettől függetlenül emlékeztetni kell arra, hogy a magánhitelező kritériuma és a magánbefektető kritériuma szorosan kapcsolódik egymáshoz. Mindkét kritérium arra ad választ, hogy a vállalkozás rendes piaci feltételek között hozzájuthatott volna-e az állami szerv által részére nyújtott gazdasági előnyhöz. A két kritérium tehát ugyanazon érem két oldalát jelenti. Ennélfogva a Bíróságnak ügyelni kell a kritériumok következetes értelmezésére és alkalmazására, és figyelembe kell vennie, hogy a magánbefektető kritériumát – amennyire megállapítható – mindezidáig még nem törte át a tagállami mérlegelési mozgástér elismerésével.

– A Bizottság és a nemzeti bíróságok mérlegelési mozgástere

57. Valójában a Bíróság a DMT-ügyben hozott ítéletben alkalmazott „nyilvánvaló” kifejezéssel csupán – kétségtől megglehetősen rejtélyesen – a Bizottság és a nemzeti bíróságok³⁵ mérlegelési mozgásterére emlékeztetett, amikor a magánhitelező kritériumának alkalmazása során az állami szerv intézkedését vizsgálják abból a célból, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése) értelmében vett állami támogatás áll-e fenn.

58. A magánhitelező kritériuma – a hozzá szorosan kapcsolódó magánbefektető kritériumához hasonlóan – annak megállapítását segíti elő, hogy a kedvezményezett vállalkozás az állami források felhasználásával rendelkezésére bocsátott előnnyel *azonos előnyhöz* a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények között magánszemélytől is hozzájuthatott volna-e³⁶. Annak meghatározását is segíti, hogy az állami hitelezővel összehasonlítható helyzetben lévő, ésszerűen cselekvő piacgazdasági magánhitelező hogyan járt volna el.

59. Az EK 88. cikk (2) vagy (3) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 108. cikk (2) vagy (3) bekezdése) szerinti közigazgatási eljárás során a Bizottságnak kell elvégezni ezt az értékelést, amelynek során köteles az adott ügy összes körülményét figyelembe venni, és adott esetben az érintett tagállamot felhívni valamennyi releváns információ szolgáltatására³⁷.

60. Az ésszerűen cselekvő piacgazdasági magánhitelező magatartásának megítélése összetett gazdasági helyzetek értékelését követeli meg³⁸, amelyet természetesen jelentős bizonytalanság övez, mivel mindig egy hipotetikus magánhitelező *valószínű magatartását* lehet csak értékelni. A Bíróság által a DMT-ügyben hozott ítéletben alkalmazott „nyilvánvaló” kifejezés a jelen esethez hasonló esetben ezért csak azon mérlegelési mozgástér kifejeződéseként értelmezhető, amellyel a Bizottság a hipotetikus magánhitelező valószínű magatartásának értékelése során rendelkezik.

34 — Lásd a C-275/10. sz. Residex Capital IV ügyben 2011. május 26-án ismertetett indítványom (EBHT 2011., I-13043. o.) 67. pontját.

35 — Amint azt az 5. lábjegyzetben hivatkozott DMT-ügyben hozott ítélet is jelzi, a tagállami bíróságok is alkalmazhatják hatáskörükben – vagyis az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének harmadik mondata (korábban az EK 88. cikk (3) bekezdésének harmadik mondata) szerinti végrehajtási tilalom érvényesítése során – a magánhitelező kritériumát. A tagállami bíróságoknak a Bizottsággal megegyező módon kell alkalmazniuk a magánhitelező kritériumát.

36 — Lásd még a 3. lábjegyzetben hivatkozott EDF-ügyben hozott ítélet 78. pontját.

37 — Lásd ebben az értelemben – a magánbefektető kritériumával kapcsolatban – a 3. lábjegyzetben hivatkozott EDF-ügyben hozott ítélet 86. és 104. pontját.

38 — A C-525/04. P. sz., Spanyolország kontra Lenzing ügyben 2007. november 22-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-9947. o.) 59. pontja.

61. Ha az adott ügy konkrét körülményeire tekintettel a piacgazdasági magánhitelező többféle magatartás közül választhat – például dönthet úgy, hogy a jelen esethez hasonlóan hozzájárul a csődegyezséghez, vagy inkább felszámolási eljárást indít adósával szemben³⁹ –, akkor alaposan mérlegelni kell, hogy ezek közül melyik lett volna a magánhitelező legvalószínűbb magatartása, anélkül hogy az előnyt nyújtó tagállami szervek ilyen mérlegelési mozgástérrel rendelkeznenek⁴⁰.

62. A büntetőeljárásoktól és kvázi büntetőeljárásoktól eltérően ebben az összefüggésben nem a valószínűség magasabb szintjét kell alapul venni. Arra sincs szükség, hogy a magánhitelező hipotetikus magatartása „nyilvánvaló” legyen abban az értelemben, hogy az „nagyon valószínű” vagy „különösen valószínű”, sőt „minden ésszerű kétséget kizáróan” előrejelezhető. A magánhitelező kritériumát ugyanis közigazgatási és polgári jogi eljárásokban alkalmazzák – a Bizottság vagy a nemzeti bíróságok előtti, a támogatás vizsgálatára irányuló eljárásban⁴¹ –, amelyek célja az állami támogatások EK 87. cikk (1) bekezdése (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése) szerinti uniós jogi tilalma hatékony érvényesülésének elősegítése, valamint a belső piaci versenyt fenyegető veszélyek hatékony elhárítása. Következésképpen az állami szervek által egy adott vállalkozásnak nyújtott előnnyel szemben választható magatartás küszöbértékét viszonylag alacsonyan kell meghatározni. Ennélfogva a jelenlegihez hasonló esetben elegendő annak megállapítása, hogy a magánhitelező adott magatartása (például felszámolási eljárás indítása) az adott ügy konkrét körülményeire tekintettel egy másik magatartásnál (például csődegyezség keretében a fennálló követelések részleges elengedése) *valószínűbb lett volna*⁴².

63. A Törvényszék tehát helyesen keresett csupán arra választ, hogy a jelen esetben a Szlovák Köztársaság adóigazgatása számára a felszámolási eljárás vagy az adó-végrehajtási eljárás „előnyösebb lett volna-e” a Fruconával kötött csődegyezségnél⁴³, és hogy a Bizottság ezzel kapcsolatban nyilvánvaló mérlegelési hibát követett-e el.

64. Mindezek alapján nem róható fel a Törvényszéknek, hogy tartalmilag félreértelmezte volna a magánhitelező kritériumát, vagy téves mércét alkalmazott volna a Bizottság vitatott határozatának vizsgálata során.

ii) A magánhitelező kritériuma alkalmazásának bírósági felülvizsgálata

65. A magánhitelező kritériumának jelen esetben történő alkalmazását illetően a Frucona azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a jelen esetben megelégedett a felszámolási eljárás és az adó-végrehajtási eljárás előnyeinek és hátrányainak a Bizottság pusztán utólagos megközelítésben végzett összehasonlításával, ahelyett hogy azt a magánhitelező előzetes megközelítésében értékelte volna. A fellebbező szerint továbbá a Törvényszék a lehetséges felszámolási eljárás időtartamával kapcsolatban, ami a Frucona szerint minden ésszerűen cselekvő magánhitelező döntését lényegesen befolyásolta volna, a Bizottság részére benyújtott szakértői véleményeket nem vette megfelelően figyelembe.

39 – Lásd Mischo főtanácsnok C-480/98. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2000. június 8-án ismertetett indítványának (EBHT 2000., I-8717.o.) 35. és 36. pontját, valamint Poiares Maduro főtanácsnok 4. lábjegyzetben hivatkozott C-276/02. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben ismertetett indítványának 37–39. pontját.

40 – Lásd ezen indítvány 52–56. pontjában tett észrevételeimet.

41 – A Bizottság előtti eljárás közigazgatási jellegű, míg a nemzeti bíróságok előtti, az EK 88. cikk (3) bekezdésének harmadik mondatán (az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének harmadik mondata) alapuló eljárás polgári jogi jellegű is lehet. A vizsgálati mérce jelen esetben felmerült kérdése szempontjából ez nem releváns.

42 – Lásd – egy közigazgatási összefonódás-ellenőrzési eljárással kapcsolatban – a C-413/06. P. sz., Bertelsmann és Sony kontra Impala ügyben 2007. szeptember 13-án ismertetett indítványom (EBHT 2008., I-4951. o.) 206–211. pontját.

43 – A megtámadott ítélet 89. pontjának utolsó mondata; lásd hasonló értelemben az ítélet 92. pontját. Hasonló álláspontot képviselt a Törvényszék a 23. lábjegyzetben hivatkozott HAMSA-ügyben hozott ítélet 172. pontjában, amelyben csupán azt állapította meg, hogy egy magánhitelező az érintett vállalkozás felszámolásával „követeléseinek nagyobb részéhez hozzájutott volna”.

– Az előzetes megközelítésben végzett értékelés követelményéről

66. Egyáltalán nem vitatott, hogy az ésszerűen cselekvő magánhitelező szemszögéből kell megítélni azt, hogy a kedvezményezett vállalkozás az állami szerv által részére rendelkezésére bocsátott előnnyel *azonos előnyhöz* a rendes piaci feltételek között hozzájuthatott volna-e⁴⁴. Ehhez azon információkat kell alapul venni, amelyek az adott előny biztosításakor az ilyen magánhitelező rendelkezésére állhattak. Amint arra a Frucona helyesen rámutatott, ebből előzetes szempontú értékelés következik.

67. Pontosán ebből a nézőpontból vizsgálta felül a Törvényszék a Bizottság vitatott határozatának jogszerűségét. A megtámadott ítéletben a Törvényszék hivatkozik azokra a körülményekre, amelyeket egy magánhitelező *figyelembe vett volna* annak mérlegelése során, hogy a Frucona és a helyi adóhatóság közötti csődegyezséghez képest a felszámolási eljárás milyen előnyökkel járt volna. A Törvényszék különösen azt vizsgálta alaposan, „hogy még a legderülátóbb magánhitelező is azt választotta volna-e, hogy [a bíróság által jóváhagyott csődegyezség keretében] inkább 225 millió SKK-t kapjon 2004 decemberében, mint adott esetben [felszámolási eljárás során] 239 millió SKK-ig terjedő összeget olyan határidőn belül, amelynek tartama »az átlagosnál rövidebb idő« és hét év közé esik”⁴⁵.

68. Ennélfogva nem merülhet fel komoly kétség azzal kapcsolatban, hogy a Törvényszék a vitatott határozat jogszerűségének felülvizsgálata során előzetes megközelítést alkalmazott-e.

– Az esetleges felszámolási eljárás időtartamáról

69. A fellebbező azt is felrója a Törvényszéknek, hogy nem vizsgálta kellően, hogy a Bizottság az esetleges felszámolási eljárás időtartamával kapcsolatban a Bizottság részére a közigazgatási eljárás során benyújtott szakértői véleményeket értékelte-e, és az ebből származó információknak megfelelő jelentőséget tulajdonított-e, figyelembe véve más szlovákiai leparlóüzemek felszámolási eljárásával kapcsolatos tapasztalatokat is. A Frucona többször is hangsúlyozza, hogy jogkérdésről van szó.

70. Igaz ugyan, hogy az állami támogatás elsődleges jogban meghatározott fogalma jogi természetű, és azt objektív körülmények alapján kell értelmezni. Emiatt az uniós bíróságnak főszabály szerint – mind az előtte folyamatban lévő jogvita konkrét tényeinek, mind a Bizottság által előterjesztett értékelés szakmai vagy összetett jellegének figyelembevételével – teljes felülvizsgálatot kell gyakorolnia azon kérdés vonatkozásában, hogy valamely intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdésének (jelenleg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése) hatálya alá tartozik-e⁴⁶.

71. A bírósági felülvizsgálat kiterjed a magánhitelező – szintén jogi természetű – kritériumára, amely alapján a Bizottság meghatározza, hogy egy állami szerv által valamely vállalkozásnak nyújtott fizetési könnyítés adott esetben az állami támogatásokra vonatkozó szabályok értelmében vett előnynek minősül-e⁴⁷.

44 — Poiares Maduro főtanácsnok 4. lábjegyzetben hivatkozott C-276/02. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben ismertetett indítványának 36. pontja.

45 — A megtámadott ítélet 128. pontja.

46 — A C-83/98 P. sz., Franciaország kontra Ladbroke Racing és Bizottság ügyben 2000. május 16-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-3271. o.) 25. pontja, a 21. lábjegyzetben hivatkozott British Aggregates ügyben hozott ítélet 111. pontja és a 21. lábjegyzetben hivatkozott BNP Paribas ügyben hozott ítélet 100. és 104. pontja; lásd ezenkívül a 23. lábjegyzetben hivatkozott HAMSA-ügyben hozott ítélet 159. pontját és a 25. lábjegyzetben hivatkozott Olympic Airways ügyben hozott ítélet 284. pontját.

47 — Lásd e tekintetben a 23. lábjegyzetben hivatkozott HAMSA-ügyben hozott ítélet 165. és 171. pontját, amelyben a Törvényszék azt elemzi, hogy a Bizottság által alkalmazott módszer kiállja-e a jogi vizsgálatot.

72. Amint már fentebb említettem, a magánhitelező kritériuma – a magánbefektető kritériumával megegyezően – *ipso iure* megköveteli az adott ügy összes körülményének átfogó mérlegelését az érintett tagállam által szolgáltatott információk és az adott ügy szempontjából valamennyi további releváns adat figyelembevételével⁴⁸.

73. Az adott ügy releváns körülményei közé tartozik általában az esetleges felszámolási eljárás időtartama is, ha – mint a jelen esetben is – azt kell eldönteni, hogy egy magánhitelező a bírósági csődegyezséghez járult volna-e hozzá, vagy inkább felszámolási eljárást indított volna-e az adósával szemben.

74. A Törvényszék semmiképpen nem tévedett, sőt ellenkezőleg, az esetleges felszámolási eljárás időtartamának szempontját a vitatott határozat jogszerűségének felülvizsgálata során alaposan elemezte, amelynek során a vitatott határozat konkrét preambulumbekendéseit vizsgálta⁴⁹.

75. A megtámadott ítélet kifejezetten foglalkozik a Frucona első fokon előterjesztett azon kifogásával, hogy a Bizottság „nem vette figyelembe a szlovákiai felszámolási eljárás időtartamát és a harmadik személyek által e tárgyban készített jelentéseket”; és a Törvényszék arra a következtésre jutott, hogy „nem kifogásolható a Bizottsággal szemben, hogy e kérdést és a [Frucona] ezzel kapcsolatos álláspontját figyelmen kívül hagyta volna”⁵⁰.

76. Ennélfogva nehezen róható fel a Törvényszéknek, hogy a felszámolási eljárás időtartamának szempontját a magánhitelező kritériuma Bizottság általi alkalmazásának bírósági felülvizsgálata során figyelmen kívül hagyta volna.

77. A Frucona mégis úgy véli, hogy a Törvényszék nem vizsgálta kellően azt, hogy a Bizottság a magánhitelező kritériumának alkalmazása során a vitatott határozatban megfelelő jelentőséget tulajdonított-e a felszámolási eljárás időtartamának.

78. Megjegyzendő, hogy az adott ügy azon körülményeinek megfelelő értékelése, amelyek alapján valamely magánhitelezőnek ki kellett volna alakítani álláspontját, nem jog-, hanem ténykérdés, amelynek megválaszolása esetenként jelentősen különbözhet, és minden esetben összetett gazdasági helyzetek értékelését követeli meg, amelynek terén a Bizottság köztudottan széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik⁵¹.

79. Tehát az összetett gazdasági helyzet értékelését illetően az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság valamely jogi aktusának ilyen értékelést magában foglaló bírósági felülvizsgálata azon kérdés vizsgálatára szorítkozik, hogy tiszteletben tartották-e az eljárási szabályokat és az indokolási kötelezettséget, a megtámadott határozat meghozatalakor alapul vett tényállás tárgyi szempontból pontos-e, valamint nem követtek-e el nyilvánvaló mérlegelési hibát, illetve hatáskörrel való visszaélést.⁵²

48 — Lásd ebben az értelemben – a magánbefektető kritériumával kapcsolatban – a 3. lábjegyzetben hivatkozott EDF-ügyben hozott ítélet 86. és 104. pontját; lásd ezenkívül – a magánhitelező kritériumával kapcsolatban – Poiães Maduro főtanácsnok 4. lábjegyzetben hivatkozott C-276/02. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben ismertetett indítványának 37. pontját: „minden olyan tényezőt figyelembe kell veyen”.

49 — A megtámadott ítélet 123–129. pontja; a Törvényszék az ítélet 123. pontjában kifejezetten figyelembe vette a vitatott határozat (40) és (54) preambulumbekendését.

50 — A megtámadott ítélet 123. pontja. A jelen indítvány 114. és 115. pontjában fejtem ki, hogy a Törvényszék ezzel a megállapítással a vitatott határozat tartalmát elferdítette-e.

51 — A C-56/93. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1996. február 29-én hozott ítélet (EBHT 1996., I-723.o.) 11. pontja, a 38. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Lenzing ügyben hozott ítélet 56. pontja és a C-290/07. P. sz., Bizottság kontra Scott ügyben 2010. szeptember 2-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-7763. o.) 64. pontja; lásd továbbá a 23. lábjegyzetben hivatkozott HAMSA-ügyben hozott ítélet 127. pontját és a 25. lábjegyzetben hivatkozott Olympic Airways ügyben hozott ítélet 285. pontját.

52 — A 20. lábjegyzetben hivatkozott Chronopost-ügyben hozott ítélet 143. pontja és az 51. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Scott ügyben hozott ítélet 66. pontjának utolsó mondata.

80. A kartellügyektől eltérően az uniós bíróságok a Bizottság állami támogatások területén hozott azon határozatai tekintetében, amelyek tisztán közigazgatási jogi természetűek, és nem tartalmaznak semmilyen szankciót, nem rendelkeznek teljes körű mérlegelési jogkörrel (EUMSZ 261. cikk). Következésképpen az uniós bíróság nem helyettesítheti a Bizottság gazdasági értékelését a sajátjával⁵³.

81. A Törvényszék ítélkezési hatáskörének pontosan e határain belül járt el, amikor a vitatott határozatot egy esetleges felszámolási eljárás időtartamára tekintettel első fokon felülvizsgálta, és a Frucona érveinek alapos vizsgálatát követően arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát⁵⁴.

82. Ugyanakkor részleteiben eltérhetnek az álláspontok arról, hogy a jelen esetben a különböző tényállási elemeknek a Bizottság és a Törvényszék általi értékelése meggyőző-e. Ezt mutatja többek között a tárgyaláson a felek között folytatott élénk vita, valamint a feleknek a Bíróság tárgyaláson feltett kérdéseire adott válaszai. Különösen azt vitatják egészen mostanáig, hogy a jelen esetben egy esetleges felszámolási eljárás várhatóan meddig tartott volna⁵⁵, az ezzel kapcsolatos bizonytalanságoknak egy magánhitelező milyen jelentőséget tulajdonított volna döntésének meghozatala során⁵⁶, mennyire hitelesek a Bizottságnak benyújtott szakértői vélemények⁵⁷, továbbá a csődegyezségben megállapodott összegre érvényesítendő hitelkamatokat figyelembe véve a helyi adóhatósággal kötött csődegyezségben elért bevételnél mennyivel nagyobb bevételt érhetett volna el egy magánhitelező a felszámolási eljárás során⁵⁸.

83. A Bizottság által elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hiba megállapításához azonban nem elegendő az, ha a Törvényszék pusztán a Bizottságétól eltérő véleményen van. Amennyiben a tények és a bizonyítékok ésszerűen vezethetnek különböző eredményekre, jogilag nem kifogásolható az, hogy a Bizottság ezek közül az egyik mellett döntött, még ha ez nem is az, amelyet valamelyik fél, a Törvényszék vagy a Bíróság előnyben részesít. A Bizottság által elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hiba csak akkor áll fenn, ha a Bizottság által levont következtetések nem igazolhatóak a tények és a bizonyítékok alapján, azaz ha annak nem mutatható ki ésszerű alapja.⁵⁹

84. Következésképpen a jelen esetben nem várható el a Törvényszéktől, hogy az esetleges felszámolási eljárás kiszámíthatatlanságával és időtartamával kapcsolatban a tényállás Bizottság általi értékelését a sajátjával helyettesítse. Még inkább helytelen lenne, ha a Bíróság fellebbviteli bírósággént a Törvényszék vagy a Bizottság egy esetleges felszámolási eljárás kiszámíthatatlanságával és időtartamával kapcsolatos értékelését a sajátjával helyettesítené.

85. A fellebbező azonban az esetleges felszámolási eljárás időtartamával, valamint az előzetes megközelítéssel kapcsolatos érveivel valójában pontosan erre törekszik: állítólagos jogkérdések leple alatt arra végső soron arra kéri fel a Bíróságot, hogy a tényállásnak a Törvényszék és a Bizottság általi értékelését a sajátjával helyettesítse. A Bíróság ellen kell, hogy álljon e törekvésnek, és a fellebbezési eljárásban nem lépheti túl a hatáskörét.

86. Mindezek alapján a Frucona által a magánhitelező kritériuma alkalmazásának bírósági felülvizsgálatával kapcsolatban előterjesztett kifogások megalapozatlanok.

53 — A C-323/00. P. sz., DSG Dradenauer Stahlgesellschaft kontra Bizottság ügyben 2002. április 25-én hozott végzés (EBHT 2002., I-3919. o.) 43. pontja, valamint a 38. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Lenzing ügyben hozott ítélet 57. pontjának utolsó mondata és az 51. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Scott ügyben hozott ítélet 66. pontjának utolsó mondata.

54 — A megtámadott ítélet 123–129. pontja, különösen az ítélet 129. pontja.

55 — Lásd a megtámadott ítélet 123–127. pontját.

56 — A Bizottság – különösen a tárgyaláson – többször hangsúlyozta, hogy a jelen esetben a felszámolási eljárás időtartama a magánhitelező döntéshozatalánál nem játszott nagyobb szerepet. A Frucona ezt határozottan vitatta.

57 — Lásd a megtámadott ítélet 124–126. pontját.

58 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 128. és 137. pontját.

59 — Lásd a C-441/07. P. sz., Bizottság kontra Alrosa ügyben 2009. szeptember 17-én ismertetett indítványom (EBHT 2010., I-5949. o.) 84. pontját.

3. Közbenső következtetés

87. A fentiekre tekintettel tehát a Frucona által előterjesztett első jogalap elfogadható ugyan, de megalapozatlan.

B – A második, a Törvényszék által a Bizottság indokolásának utólagos helyesbítésére és a bizonyítékok elferdítésére alapított jogalapról

88. A második jogalap négy részből áll, amelyek a következőkre vonatkoznak: a Törvényszéknek a felszámolási eljárás költségeivel⁶⁰, a felszámolási eljárás időtartamával⁶¹, a Bizottságnak a tényállás értékelése során vélelmezett óvatosságával⁶² és a felszámolási eljárás lefolytatását követően fennmaradó tartozás vélelmezett jelentőségével kapcsolatban tett megállapításai⁶³.

89. A Frucona a jogalap mind a négy részében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megengedhetetlen módon a saját indokolásával és a tényállás saját gazdasági jellegű értékelésével helyettesítette a Bizottság értékelését. „Ezen túlmenően vagy másodlagosan”⁶⁴ a Frucona azt állítja, hogy a Törvényszék a rendelkezésre álló bizonyítékok nyilvánvalóan téves értékelését vette alapul. Mivel az ezáltal felmerült jogkérdések a második jogalap mind a négy részében nagyon hasonlóak, célszerű azokat együttesen vizsgálni.

90. Amennyiben a Bizottság ismételt az első fokon előterjesztett keresetre való azon hivatkozásokat kifogásolja, amellyel a Frucona a fellebbezésében tett észrevételeit kiegészítette, az első jogalappal összefüggésben kifejtett indokok alapján ezt a kifogást is el kell utasítani⁶⁵.

1. Arról a kifogásról, hogy a Törvényszék a saját indokolásával helyettesítette a Bizottság indokolását

91. A Frucona először is azt állítja, hogy a Törvényszék több alkalommal a saját indokolásával és a tényállás saját gazdasági jellegű értékelésével helyettesítette a Bizottság értékelését, és ezáltal tévesen alkalmazta a jogot.

92. Valóban igaz, hogy a Bíróság, illetve a Törvényszék a megsemmisítés iránti kereset elbírálása során semmi esetre sem helyettesítheti a megtámadott jogi aktus indokolását a saját indokolásával⁶⁶. Ebben jut kifejezésre a megsemmisítés iránti kereset kasszációs jellege. A kasszációs jelleg végső soron az Európai Unió felépítését és működését meghatározó intézményi egyensúly alapelvein alapszik. Az intézményi egyensúly tiszteletben tartása megköveteli, hogy valamennyi intézmény úgy gyakorolja hatásköreit, hogy közben a többi intézmény hatásköreit tiszteletben tartja.⁶⁷

60 — A megtámadott ítélet 134–137. pontja.

61 — A megtámadott ítélet 123–129. pontja.

62 — A megtámadott ítélet 116–120., 128., 137. és 185–190. pontja.

63 — A megtámadott ítélet 113. és 121. pontja.

64 — Az eljárás nyelvén: „Further or alternatively”.

65 — Lásd a jelen indítvány 26. és 27. pontját.

66 — A C-164/98. P. sz., DIR International Film és társai kontra Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítélet (DIR-ügy, EBHT 2000., I-447. o.) 38. és 49. pontja, a C-442/03. P. és C-471/03. P. sz., P & O European Ferries (Vizcaya) és Diputación Foral de Vizcaya kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. június 1-jén hozott ítélet (EBHT 2006., I-4845. o.) 60. és 67. pontja és a 21. lábjegyzetben hivatkozott British Aggregates ügyben hozott ítélet 141. pontja.

67 — A C-70/88. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 1990. május 22-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-2041. o.) 22. pontja és a C-133/06. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 2008. május 6-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-3189. o.) 57. pontja; lásd hasonló értelemben a C-539/09. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2011. november 15-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-11235. o.) 56. pontját.

93. Következésképpen az uniós bíróság a téves vagy akár jogszerűtlen indokokon alapuló uniós jogi aktushoz nem fűzhet teljesen eltérő indokolást, és így azt nem tarthatja hatályban. A teljes mérlegelési jogkör (az EUMSZ 261. cikk) hatálya alá nem tartozó esetben ugyanis az uniós bíróság a megtámadott jogi aktust nem módosíthatja, hanem azt megsemmisíti, ha a megsemmisítés iránti kereset megalapozott (az EUMSZ 264. cikk (1) bekezdése)⁶⁸. Ezt követően az Unió érintett intézményei, szervei és más hivatalai kötelesek megtenni a megsemmisítést kimondó ítéletben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket (az EUMSZ 266. cikk (1) bekezdése).

94. Semmi akadályja azonban annak, hogy az uniós bíróság a felperes által előterjesztett jogalapok és érvelés helytállóságát alaposan megvizsgálja, és azokkal részletesen foglalkozzon⁶⁹. Éppen ellenkezőleg: az EUMSZ 264. cikk (1) bekezdése megköveteli az ilyen vizsgálatot, mivel csak egy (elfogadható és) megalapozott megsemmisítés iránti kereset alapján lehet a megtámadott uniós jogi aktust megsemmisíteni.

95. A Törvényszék pontosan ezt a vizsgálatot végezte el a jelen esetben: az ítéletnek a Frucona által kifogásolt részei tekintetében kiemelten foglalkozott a megsemmisítés iránti keresetben felhozott jogalapokkal és érveléssel, valamint a Bizottság által előterjesztett védekezési jogalappal. A Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a Frucona által előterjesztett jogalapok és érvek egyike sem indokolja a vitatott határozat megsemmisítését⁷⁰.

96. A Törvényszék egyáltalán nem állapította meg, hogy a vitatott határozatban a Bizottság által kifejtett indokolás téves vagy jogellenes, és nem helyettesítette azt a saját, a Bizottságétól eltérő indokolásával. A Törvényszék nem jutott arra a következtetésre, hogy a vitatott határozat a Bizottság indokolásától eltérő indokolással hatályban tartható. A megtámadott ítélet inkább azon alapul, hogy a tagadhatatlan hiányosságok ellenére a vitatott határozat indokolásával együtt (még) kiállja a jogi vizsgálatot.

97. A Törvényszék a vitatott határozatban a Bizottság által az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállásával kapcsolatban kifejtett indokolást csupán egyetlen ponton helyesbítette: a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság számítási hibát követett el egy esetleges felszámolási eljárás figyelembe veendő költségeinek kiszámítása során. A Törvényszék ezért a vitatott határozatban az állami hitelező lehető legalacsonyabb becslésen alapuló várható bevételét (239 millió SKK) 225,5 millió SKK összegre javította ki, és ezt a kijavított értéket vette alapul a Frucona érveinek további vizsgálatánál⁷¹.

98. Megjegyzendő, hogy megsemmisítés iránti kereset alapján a Törvényszék a megtámadott jogi aktus indokolását annak kibocsátójától eltérően értelmezheti, vagyis bizonyos körülmények között az annak kibocsátója által kifejtett alakszerű indokolást elutasíthatja, amennyiben azt objektív körülmény igazolja.⁷²

99. A jelen esetben a Bizottság számítási hibája a Törvényszék számára olyan objektív körülményt jelentett, amelynek alapján pontosan azon megfontolásoktól térhetett el, amelyekkel a Bizottság a vitatott határozatban az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállását indokolta.

68 — Lásd a 66. lábjegyzetben hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

69 — Lásd ebben az értelemben a C-431/07. P. sz., Bouygues Télécom kontra Bizottság ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-2665. o.) 68. pontját, valamint a C-628/10. P. és C-14/11. P. sz., Alliance One International és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben 2012. július 19-én hozott ítélet 121. és 122. pontját.

70 — Lásd különösen a megtámadott ítélet 149–151. és 168. pontját.

71 — A megtámadott ítélet 137. pontja.

72 — A 66. lábjegyzetben hivatkozott DIR-ügyben hozott ítélet 42. pontja és a 21. lábjegyzetben hivatkozott British Aggregates ügyben hozott ítélet 142. pontja.

100. A vitatott határozat indokolásától való ilyen jellegű eltérés – figyelemmel az uniós bíróság megsemmisítés iránti keresettel kapcsolatos hatáskörére is –⁷³ indokolt volt, mert nem gyakorolt jelentős hatást a Bizottság végkövetkeztetésének (az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállása) jogi értelemben vett helyességére. A vitatott határozat megsemmisítése teljesen aránytalan a megállapított számítási hiba jelentőségéhez és hatásaihoz képest.

101. Bár így a két összeg nagyon közel áll egymáshoz, mivel a szlovák állam részére egy esetleges felszámolási eljárás során várható legkisebb bevétel a számítási hibák kijavítását követően már csak 225,5 millió SKK lett. Amint a Törvényszék kifejtette, ez a kijavított összeg „szinte megegyezik” a csődegyezség végrehajtásaképpen a helyi adóhatóságnak megfizetett összeggel (224,3 millió SKK). Még ez a 225,5 millió SKK összeg is, amelynek becslése során rendkívüli óvatosságot tanúsított a Bizottság, 1,2 millió SKK-val meghaladja a helyi adóhatóságnak ténylegesen kifizetett 224,3 millió SKK-t⁷⁴.

102. E tényre figyelemmel a Törvényszék helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát, amikor megállapította, hogy a felperes aktív eszközei felszámolási eljárás keretében történő értékesítéséből származó bevétel a hozzá kapcsolódó költségek levonása után is kedvezőbb lett volna, mint a szlovák hatóságok által a csődegyezség végrehajtásaképpen kapott összeg⁷⁵.

103. A Bizottságot az összetett gazdasági helyzetek értékelése terén megillető széles mérlegelési jogkörre⁷⁶ figyelemmel a Törvényszék nem állapíthatta meg, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el. Legalábbis jól védhető az a megállapítás, hogy piaci feltételek között egy ésszerűen cselekvő magánhitelező a 224,3 millió SKK összeg azonnali kifizetésével szemben inkább a legalább 225,5 millió SKK várható bevétellel járó felszámolási eljárás mellett döntött volna. A Frucona álláspontjától eltérően az adott ügy konkrét körülményei alapján, amelyeket a Törvényszék egyébként alaposan megvizsgált⁷⁷, egyáltalán nem biztos, hogy egy magánhitelező a felszámolási eljárásból adódó esetleges idővesztés miatt a csődvagyonból való kielégítés helyett inkább a 224,3 millió SKK összeg azonnali kifizetését és a fennmaradó összeg elengedését választotta volna.

104. Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy nem értelmezhető mennyiségi kritériumként azon könnyítésnek az ítélkezési gyakorlat által alkalmazott kritériuma, amelyet a kedvezményezett vállalatnak egy magánhitelező hasonló körülmények között „nyilvánvalóan” nem nyújtott volna⁷⁸. Elegendő az, ha a vitatott határozatban a magánhitelezőnek tulajdonított magatartás (vagyis a felszámolási eljárás választása) a Bizottság mérlegelési mozgásterére figyelemmel hasonló helyzetben valószínűbbnek tűnik, mint az állami hitelező által ugyanazon a napon tanúsított magatartás (vagyis csődegyezség keretében követelése 65%-ának elengedése). A jelen esetben a valószínűség magasabb szintje nem követelhető meg⁷⁹.

105. Mindent egybevetve, a Frucona második jogalapjának első része megalapozatlan.

2. A bizonyítékok elferdítésére vonatkozó kifogásról

106. Végül a Frucona által előterjesztett második jogalap második részét kell vizsgálni, amely a bizonyítékok elferdítésére vonatkozik.

73 — Lásd ezzel kapcsolatban ezen indítvány 92–94. pontját.

74 — 2004. július 9-én, amikor a helyi adóhatóság hozzájárult a Frucona csődegyezségi ajánlatához, 1,2 millió SKK körülbelül 30 079 eurónak felelt meg (HL 2004. C 178., 1. o. szerinti átváltási árfolyam). 2004. december 17-én, amikor a Frucona megfizette a csődegyezség során megállapodott jövedéki adót, 1,2 millió SKK körülbelül 31 061 eurónak felelt meg (HL 2004. C 313., 1. o. szerinti átváltási árfolyam).

75 — A megtámadott ítélet 137. pontja.

76 — Lásd fent, különösen ezen indítvány 60. pontját.

77 — A megtámadott ítélet 124–128. pontja.

78 — Lásd a jelen indítvány 48–51. pontját.

79 — Lásd a jelen indítvány 61. és 62. pontját.

a) Elfogadhatóság

107. A bizonyítékok elferdítése főszabály szerint olyan jogkérdésnek minősül, amelynek felhozatala a Bíróság előtti fellebbezési eljárásban elfogadható. Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése, a Bíróság alapokmánya 51. cikkének első bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzata 112. cikke 1. §-a első bekezdésének c) pontja alapján, ha a fellebbező a bizonyítékoknak a Törvényszék általi elferdítésére hivatkozik, akkor pontosan meg kell jelölnie a Törvényszék által elferdített bizonyítékokat, és bizonyítania kell azokat az elemzési hibákat, amelyek a Törvényszéket az értékelése során ezen elferdítéshez vezették.⁸⁰

108. A Frucona fellebbezése e magas követelményeknek nem felel meg. Bár terjedősen kifejtette, miért tartja tévesnek a Törvényszéknek a felszámolási eljárás költségeivel, a felszámolási eljárás időtartamával, a Bizottság tényállás értékelése során vélelmezett óvatosságával és a felszámolási eljárás lefolytatását követően fennmaradó tartozás vélelmezett jelentőségével kapcsolatban tett megállapításait. Nem jelölte meg azonban pontosan, hogy a Törvényszék milyen konkrét bizonyítékokat ferdített el, és milyen elemzési hibákat követett el. A Frucona többnyire arra szorítkozik, hogy a második jogalappal kapcsolatban kifejtett egyes megállapításai végén egyetlen mondattal vagy félmondattal általánosságban azt állítja, hogy a Törvényszék „a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyértelműen elferdítette”, vagy „nyilvánvalóan tévesen értékelt”.

109. A fenti körülmények alapján úgy vélem, hogy a bizonyítékok elferdítésére vonatkozó kifogás egyáltalán nem elfogadható.

b) Megalapozottság

110. Még ha ezt a kifogást elfogadhatónak tekintenék is, mindenképpen megalapozatlan lenne.

111. A fellebbező kétségkívül több oldalon keresztül fejtegette, hogy miért nem tartja meggyőzőnek a Törvényszéknek a felszámolási eljárás költségeivel, a felszámolási eljárás időtartamával, a Bizottság tényállás értékelése során vélelmezett óvatosságával és a felszámolási eljárás lefolytatását követően fennmaradó tartozás vélelmezett jelentőségével kapcsolatban tett megállapításait.

112. A bizonyítékok elferdítésének vizsgálata esetében azonban nem erről van szó. Ilyen elferdítés ugyanis akkor valósul meg, ha a meglévő bizonyítékok értékelése új bizonyítékok felhasználása nélkül is nyilvánvalóan téves.⁸¹ Másképpen fogalmazva, a bizonyítékok megtámadott ítéletben történő értékelésének teljességgel elfogadhatatlannak kell lennie, és a Törvényszék által elkövetett elemzési hibának egyértelműen ki kell tűnnie. Ha a rendelkezésre álló bizonyítékok többféleképpen értelmezhetők, amint ez összetett gazdasági helyzetek esetén gyakran előfordul, nem kifogásolható, hogy a Törvényszék ezek közül az egyik mellett döntött, még akkor sem, ha a fellebbező vagy maga a Bíróság másik értelmezést részesít előnyben.

113. Az álláspontok eltérhetnek arról, hogy meggyőzőek-e a Törvényszéknek a felszámolási eljárás költségeivel, a felszámolási eljárás időtartamával, a Bizottság tényállás értékelése során vélelmezett óvatosságával és a felszámolási eljárás lefolytatását követően fennmaradó tartozás vélelmezett jelentőségével kapcsolatban tett megállapításai. A Törvényszék által a rendelkezésre álló bizonyítékokból levont következtetések azonban nem *nyilvánvalóan tévesek*.

80 — A C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és a C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-123. o.) 50. és 159. pontja, a C-413/08. P. sz., Lafarge kontra Bizottság ügyben 2010. június 17-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-5361. o.) 16. pontja és a C-71/09. P. sz., Comitato „Venezia vuole vivere” és társai kontra Bizottság ügyben 2011. június 9-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-4727. o.) 152. pontja.

81 — A C-229/05. sz., PKK és KNK kontra Tanács ügyben 2007. január 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-439. o.) 37. pontja, a C-260/05. P. sz., Sniace kontra Bizottság ügyben 2007. november 22-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-10005. o.) 37. pontja és a 80. lábjegyzetben hivatkozott „Venezia vuole vivere” ügyben hozott ítélet 153. pontja.

114. Ugyanez vonatkozik a Bíróság előtti írásbeli eljárásban és tárgyaláson kiemelten tárgyalta azon kérdésre, hogy a Bizottság a vitatott határozatban foglalkozott-e a felszámolási eljárás időtartamával. A Törvényszék szerint: „[k]övetkezésképpen nem kifogásolható a Bizottsággal szemben, hogy e kérdést és a [Frucona] ezzel kapcsolatos álláspontját figyelmen kívül hagyta volna”⁸². A Frucona viszont nyomatékosan arra hivatkozik, hogy a vitatott határozatban nem rendelkezik a felszámolási eljárás időtartamáról, és emiatt a határozat elferdítését rója fel a Törvényszéknek.

115. Ez a kifogás megalapozatlan. Igaz ugyan, hogy a vitatott határozatból nem tűnik ki egyértelműen, hogy a Bizottság foglalkozott-e a felszámolási eljárás időtartamával, és hogyan vette figyelembe ezt a kérdést a magánhitelező kritériumának alkalmazása során. A vitatott határozat e hallgatásából azonban önmagában – a Frucona álláspontjával ellentétesen – nem lehet szükségszerűen arra következtetni, hogy a Bizottság a felszámolási eljárás időtartamának kérdéskörével nem foglalkozott. A vitatott határozat e tekintetben többféleképpen értelmezhető. Ennélfogva nem tekinthető *nyilvánvalóan tévesnek*, ha a Törvényszék – a fellebbezőtől eltérően – azt állapítja meg, hogy a Bizottság az említett kérdéskörrel és a Frucona ezzel kapcsolatban kifejtett álláspontjával foglalkozott. Ez annál is inkább igaz, mivel a vitatott határozat (40) és (54) preambulumbekzdése, amelyet a Törvényszék kifejezetten figyelembe vett⁸³, határozottan azt mutatja, hogy a Bizottság legalábbis tudomással bírt e kérdéskörrel. A Bizottság ezt a kérdést a jelen ügy konkrét körülményei⁸⁴ alapján nem tarthatta mérvadónak, és talán emiatt nem foglalkozott az indokolásban részletesebben az esetleges felszámolási eljárás időtartamával⁸⁵.

116. Mindent egybevetve úgy vélem, hogy a Frucona a bizonyítékok elferdítésével kapcsolatos kifogás leple alatt valójában az első fokon értékelt tények és bizonyítékok újraértékelésére kívánja rábírní a Bíróságot. Ez a megközelítés azonban nem egyeztethető össze a fellebbezési eljárás természetével, amelynek során a Bíróság az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése alapján kizárólag jogi kérdéseket vizsgálhat⁸⁶.

117. Mindezek alapján a bizonyítékok elferdítésével kapcsolatos kifogás nemcsak elfogadhatatlan, hanem megalapozatlan is.

3. Közbenső következtetés

118. A fentiekre tekintettel tehát a Frucona által előterjesztett második jogalapot is teljes egészében el kell utasítani.

V – Költségek

119. Amennyiben a fellebbezés – mint álláspontom szerint a jelen ügyben – megalapozatlan, a Bíróság az eljárási szabályzat 118. cikkével összefüggésben értelmezett 69. cikke rendelkezéseinek figyelembevételével határoz a költségekről (az eljárási szabályzat 112. cikkének 1. §-a).

82 — A megtámadott ítélet 123. pontja.

83 — Lásd még a megtámadott ítélet 123. pontját.

84 — A megtámadott ítélet 124–128. pontja részletesen ismerteti ezeket a körülményeket. A Bíróság előtti eljárásban e körülményeket kiemelten és igen ellentmondásos vitákban tárgyalták.

85 — A Bizottság ebben az összefüggésben az ítélkezési gyakorlathoz is fordulhatott – helyesen vagy helytelenül –, amely szerint Bizottság nem köteles határozatai indokolásában állást foglalni olyan körülményekkel kapcsolatban, amelyek nyilvánvalóan nem kapcsolódnak oda, nincs jelentőségük, vagy egyértelműen másodlagosak (a 20. lábjegyzetben hivatkozott Chronopost-ügyben hozott ítélet 89. pontja, a C-413/06. P. sz., Bertelsmann és Sony kontra Impala ügyben 2008. július 10-én hozott ítélet [Impala-ügy, EBHT 2008., I-4951. o.] 167. pontja és a 9. lábjegyzetben hivatkozott Elf Aquitaine ügyben hozott ítélet 154. pontja).

86 — A C-95/04. P. sz., British Airways kontra Bizottság ügyben 2007. március 15-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-2331. o.) 137. pontja; a 85. lábjegyzetben hivatkozott Impala-ügyben hozott ítélet 29. pontja; a C-352/09. P. sz., ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ügyben 2011. március 29-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-2359. o.) 180. pontja és a 9. lábjegyzetben hivatkozott Elf Aquitaine ügyben hozott ítélet 68. pontja.

120. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Frucona peresztes lett, a Bizottság és a St. Nicolaus-trade mint beavatkozó kérelmének megfelelően a Fruconát kell kötelezni azok költségeinek viselésére.

VI – Véggövetkeztetések

121. A fenti megfontolások alapján azt javasolom a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

- 1) A fellebbezést elutasítja.
- 2) A Frucona Košice a. s.-t kötelezi az eljárás költségeinek viselésére.